

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. V. An ex eo quòd Deus aliquid in tempore velle inciperet, vel à libera
voluntate desisteret, physica mutatio inferrentur in illo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

perfectiōnis seu actualitatis defectum argueret, ut supra dicebamus, ex nullo capite concipi potest talis terminationis necessitas.

Ad secundam probationem desumptam ex ideis in mente divina existentibus, respondeo esse etiam disparē rationem: cū enim Deus in cognoscendo se, non sit liber, sed necessitatus, etiam necessitatur ad cognoscendam imitabilitatem suæ essentiæ à creaturis; ac proinde suam essentiam, in ratione ideæ & exemplaris omnium rerum possibilem: è contra verò, cū in volendo creaturas sit summè liber, ad perfectiōnem ipsius pertinet, posse manere suspensum circa illarum futuriōnem, aut non futuriōnem, & posse omittere omnem terminationem ad illas.

ARTICVLVS V.

An ex eo quòd Deus aliquid in tempore velle inciperet, vel à libera voluntate desisteret, physica mutatio inferretur in illo?

148. **R**atio dubitandi, eaque non levis, sumitur ex principiis supra art. 2. statutis, agendo de constitutivo divini decreti. Nam, ut ibidem ostendimus, liberum Dei decretum consistit in terminatione intrinseca, indefectibili sub conceptu entitatis, & defectibili solum sub conceptu terminationis: Sed ex nova terminatione divinæ voluntatis ad creaturas, non sequitur mutatio physica in Deo; quia, ut ibidem ostendimus, ad physicam mutationem requiritur transitus de non esse ad esse, seu de esse ad non esse formæ intrinseca: Ergo ex eo quòd novum aliquod decretum in tempore Deo adveniret, non sequeretur illum physicè mutari.

149. **C**onfirmatur: Deus absque physica mutatione potest in tempore denominationem creantis subire, quamvis ista denominatio intrinseca sit, ut communiter docent nostri Thomistæ: Ergo similiter, quamvis denominatio liberè volentis sit Deo intrinseca, poterit tamen illam absque physica mutatione de novo in tempore suscipere. His tamen non obstantibus,

150. **D**ico: Ex eo quòd Deus aliquid in tempore velle inciperet, aut à libera voluntate desisteret, sequeretur physica mutatio in illo, ac proinde ex immutabilitate divina rectè inferitur, non posse libera Dei decreta variari. Est contra Suarezem disp. 30. Metaph. sect. 4. & alios modernos, existimantes ex temporali variatione decretorum in Deo, non sequi physicam ejus mutationem, sed duntaxat moralem. Quia, inquiunt, cū divina voluntas ab æterno non potuerit manere suspensa, sed se determinaverit per positivum decretum, ad volitionem vel nolitionem omnium rerum possibilem; si in tempore aliquid de novo velle inciperet, quod ab æterno noluerat, vel nolle quod voluerat, hoc argueret in illo aliquam inconstantiam, quæ est imperfectio, & mutatio moralis, Deo repugnans. Est etiam contra Molinam supra qu. 14. art. 15. ubi ait, non ideò repugnare quòd Deus aliquid in tempore velle incipiat, quòd illi adveniret aliqua physica mutatio, sed quia sequeretur in eo vicissitudinis obumbratio, quæ non minus quàm mutatio physica, divinæ naturæ repugnat: juxta illud Jacobi 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio.*

151. **E** Nostra tamen conclusio communis est apud

Thomistas, eamque docuit Angelicus Doctor 1. contra Gent. cap. 86. de verit. qu. 23. art. 4. ad 5. & in hac qu. art. 2. in quibus locis, & alibi sæpe, docet Deum ex necessitate velle creaturas, non absolute, sed ex suppositione, ratione suæ immutabilitatis. Et art. 7. ex immutabilitate Dei colligit non posse Dei voluntatem incipere velle in tempore. Quæ etiam ratione utitur D. Augustinus lib. 12. Confess. cap. 5.

152. **B** Probatur ergo conclusio ratione D. Thomæ hic art. 7. ad hanc formam redacta. Quòd voluntas divina incipiat aliquando velle de novo, aut à volitione desistat, solum provenire potest, vel ex hoc quòd incipiat sibi esse conveniens & bonum, quod bonum & conveniens non erat, vel ex hoc quòd de novo ut bonum cognoscat, quod prius ut tale non cognoscebat: primum arguit physicam mutationem in divina substantia, secundum in ejus cognitione: Ergo sequitur physica mutatio in Deo, ex eo quòd aliquid incipiat in tempore velle, aut à libera volitione desistat. Major ex eo videtur certa, quòd voluntas versatur circa bonum cognitum tanquam circa proprium objectum: Ergo novitas volitionis, aut ex boni novitate, aut ex novitate cognitionis ejus debet provenire. Minor pro secunda parte supponitur ex dictis in Tractatu de scientia Dei: pro prima verò illam explicat, & ostendit D. Thomas exemplò illius cui incipit esse conveniens ad ignem federe, cū tamen prius disconveniens esset; quod non aliunde provenit, nisi quia mutatus est de calido in frigidum. Homini etiam irato, bona videtur inimici vindicta, cui tamen jam pacato, disconveniens apparet.

153. **C** Respondet Suarez ubi supra, falsam esse Majorem, nec in illa numerari omnes causas ob quas potest voluntas incipere velle quòd antea volebat, vel nolle quòd volebat: potest enim id contingere ratione libertatis, bono invariato, & cognitione illius; ut contingit in nobis, qui bono cognito, & voluntati proposito, possumus ratione libertatis illud amare vel non amare.

154. **D** Sed contra: Licet imprudens voluntatis mutatio (qualis in nobis sæpe contingit) absque novitate boni, & cognitionis ejus possit evenire, illa tamen quæ secundum prudentiam debet fieri, non nisi bono, aut illius cognitione variatis, potest contingere: Ergo supposita, ut debet supponi, summâ Dei prudentiâ in volendo, omnes causas assumpsit D. Thomas; & consequenter ex variatione decretorum in Deo, rectè intulit physicam ejus mutationem.

155. **E** Secundò probatur conclusio aliâ ratione fundamentali. Ut denominatio liberè volentis incipiat de novo, necessariò requiritur, aut variatio intrinseca in entitate voluntatis divinæ, aut novitas & variatio in objecto: Atqui in objecto volitionis liberæ, prout est objectum ejus, nequit esse novitas, aut variatio in tempore: Ergo necessariò requiritur variatio intrinseca in entitate liberæ volitionis. Major videtur certa, Minor autem suadetur primò: Bonitas creata non terminat volitionem divinam, ut existens in propria mensura, sed ut existens in æternitate: At ut in æternitate contenta, nullam accipit variationem aut successionem; cū æternitas sit invariabilis & tota simul, ut ostendimus in Tractatu de scientia Dei: Ergo ut objectum volitionis divinæ, nullius variationis est capax. Secundò, bonitas creata est objectum volitionis liberæ,

ut cognita à Deo : Atqui omnis bonitas creata in tempore existens, ab aeterno est cognita à Deo, nec potest in tempore de novo cognosci, ut paulo antè dicebamus : Ergo ut est objectum volitionis Dei liberae, nequit variationem suscipere.

156. Tertiò suaderi potest conclusio, impugnando sententiam Adversariorum : Nam modus dicendi Sicutis falso vel dubio nititur principio, ut constat ex dictis articulo præcedenti, ubi ostendimus valde probabile esse, voluntatem divinam ab omni actu libero potuisse manere suspensam. Molina etiam absque fundamento inter mutationem, & vicissitudinis obumbrationem distinguit, cum pro eodem accipiat à SS. Patribus, ut constat ex D. Gregorio lib. 11. Moral. cap. 17. ubi ponderans verba illa Jacobi 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio*, ait: *Ipsa enim mutabilitas umbra est, quæ quasi Dei obscuraret lucem, si hanc per aliquas vicissitudines permutaret; sed quia in Deo mutabilitas non venit, nulla ejus lumen umbra vicissitudinis intercidit.* Ergo &c.

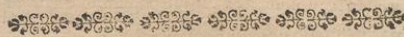
157. Ex dictis patet responsio ad rationem dubitandi initio propositam : dupliciter enim ad illam responderi potest. Primò juxta primam rationem D. Thomæ, distinguendo Minorem : ex nova terminatione ad creaturas, non sequitur physica mutatio, à priori, & tanquam ex forma immutante, concedo Minorem : à posteriori, & arguitivè, ratione illius quod præsupponit, nego Minorem, & Consequentiam. Itaque juxta hanc solutionem, ex eo quòd in tempore Deus velle inciperet, non inferretur physica mutatio, quæ per decretum fiat tanquam per formam immutantem, sed quæ præsupponatur necessariò facta, vel in substantia, vel in cognitione divina. Cum enim, ut supra arguebamus, divinæ voluntatis mutatio fieri non possit, nisi vel ex eo quòd objectum incipiat esse bonum, vel incipiat ut tale cognosci, & neutrum possit de novo contingere, absque physica mutatione; hinc est quòd ex variatione decreti in tempore, inferatur physica mutatio in Deo; non à priori, & quæ fieri debeat per decretum, ut formam immutantem, sed à posteriori, & ratione illius quod ad mutationem prudentem decreti debet necessariò supponi.

158. Secundo responderi potest, consequenter ad secundam rationem, negando Minorem; quia non stat in tempore superaddi de novo divinæ voluntati terminationem liberam, sub conceptu terminationis, nisi insuper ei addatur nova actualitas, & consequenter nisi mutetur physice. Rationem supra adduximus, quia nempe terminatio libera ad creaturas, nequit incipere in tempore in voluntate divina, nisi vel ad novitatem objecti, vel ad variationem entitatis actûs: cumque in objecto nequeat esse novitas, quia terminat prout in aeternitate contentum, in qua nulla est variatio vel successio, consequens fit quòd debeat necessariò intercedere novitas in entitate actûs, ut in tempore incipiat in Deo libera terminatio ad creaturas.

159. Ex quo patet responsio ad confirmationem, concessio enim Antecedente, neganda est Consequentia, & paritas. Ratio discriminis est, quia denominatio creantis sumitur ab actu voluntatis vel intellectûs divini, ut actualiter transeunte, & connotante objectum, prout in propria mensura existens: cum autem objectum, prout in propria mensura, incipiat in tempore, consequens fit quòd absque novitate in entitate actûs, possit de-

Tom. I.

A nominatio illa in tempore incipere. Denominatio autem liberè volentis, non connotat objectum prout in propria duratione, sed prout in mensura aeternitatis contentum, in quo prout sic novitas esse nequit; ac proinde nec denominatio volentis de novo, nisi entitas actûs in seipsa varietur.

DISPUTATIO IV.

De Voluntate Dei Antecedente & Consequente.

B Celebris est divisio voluntatis Dei in Antecedentem & Consequentem, quam Theologi à Damasceno, qui primus eam in Scholas induxit, acceperunt; & circa illam plures occurrunt difficultates, & graves controversiæ, quæ his temporibus inter Thomistas & Modernos agitari solent, & quas sequentibus articulis exactè discutiemus, ac resolvemus.

ARTICVLVS PRIMVS.

Quid sit voluntas antecedens & consequens, beneplaciti & signi?

§. I.

Prima pars quesiti resolvitur.

L Icet omnes Theologi unanimi consensu hanc divisionem recipiant cum D. Thoma hic art. 6. ad 1. illam tamen eodem modo non explicant, nec intelligunt. Molina enim, Vazquez, Lessius, & alij Recentiores communiter, docent voluntatem illam in Deo dici antecedentem, quæ antecedit nostrum consensum, & prævisionem meritorum, vel demeritorum: consequentem verò, illam quæ supponit consensum liberi arbitrij, & præscientiam meritorum vel demeritorum. Thomistæ autem cum S. Doctore existimant, voluntatem antecedentem esse illam, quæ aliquid amatur consideratum solum secundum se, & ut præcisum à circumstantiis, cum quibus ponitur à parte rei. Consequentem verò illam quæ terminatur ad res secundum omnes circumstantias in particulari, ut in executione, & à parte rei ponendas.

Dico ergo primò: voluntatem Dei non dici antecedentem, ex eo quòd antecedit consensum nostrum, aut præscientiam meritorum, vel demeritorum; & consequentem ex eo quòd consensum, & merita aut demerita voluntatis humanæ, ut à Deo prævisa supponat.

E Probaturs prima pars: Cum voluntas Dei consequens sit efficax, & causa nostri consensûs, ut ostendemus disputatione sequenti, illum antecedit, prioritare saltem naturæ & causalitatis; nam omnis causa est hoc saltem modo prior suo effectu: unde si voluntas Dei diceretur antecedens, ex eo quòd nostrum consensum, & liberam nostræ voluntatis determinationem antecedit, voluntas Dei efficax, & consequens, deberet etiam vocari antecedens, & sic membra hujus divisionis confunderentur: At hoc non est dicendum: Ergo nec illud.

Confirmatur efficaciter: Voluntas illa antecedens, ex D. Thoma, est voluntas solum secundum quid, & inefficax, sive velleitas quædam, ut

FFF ij